

QUICKSCAN FLORA EN FAUNA

LAAG WERVELD 6

TE BEUGEN

GEMEENTE BOXMEER

**quickscan flora en fauna
Laag Werveld 6 te Beugen
in de gemeente Boxmeer**

Opdrachtgever	Zorgcentra Pantein Loerangelsestraat 1 5831 HA BOXMEER
Project	BOM.BES.ECO
Rapportnummer	10093618
Status	Eindrapportage
Datum	22 november 2010
Vestiging	Boxmeer
Opsteller	Ir. J. Mos
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	Ing. M. Koen
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en onderzoeksbureaus die werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Econsultancy accepteert derhalve op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	1
2.	GEBIEDSBESCHRIJVING	1
2.1	Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving.....	1
2.2	Ligging ten opzichte van beschermde gebieden	2
2.3	Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen.....	2
3.	ONDERZOEKSMETHODIEK	2
4.	TOEPASSING VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING	3
4.1	Inleiding	3
4.2	Flora- en faunawet.....	3
4.3	Algemene zorgplicht	5
4.4	Gebiedsbescherming.....	5
5.	ONDERZOEKSRESULTATEN	5
5.1	Vogels	5
5.2	Vleermuizen	6
5.3	Overige zoogdieren	8
5.4	Reptielen, amfibieën, en vissen.....	8
5.5	Libellen en dagvlinders	9
5.6	Vaatplanten.....	9
6.	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING	10
6.1	Flora- en faunawet.....	10
6.2	Gebiedsbescherming.....	11
7.	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	12

BIJLAGEN:

1. - Topografische ligging van de locatie
- 2a. - Luchtfoto onderzoekslocatie en omgeving
- 2b. - Foto's onderzoekslocatie
3. - Geraadpleegde bronnen
4. - Natuurwetgeving en beleid
5. - Ontwerptekening van de nieuwbouwplannen

1. INLEIDING

Econsultancy heeft van Zorgcentra Pantein opdracht gekregen voor het uitvoeren van een quickscan flora en fauna aan de Laag Werveld 6 te Beugen in de gemeente Boxmeer.

De quickscan flora en fauna is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging.

De quickscan flora en fauna heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn die volgens de Flora- en faunawet een beschermde status hebben en die mogelijk verstoring kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep. Tevens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op gebieden die volgens overige natuurwetgeving zijn beschermd, of deel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Het onderzoek is uitgevoerd middels het verrichten van een veldbezoek en een bureauonderzoek. Op deze wijze is inzicht verkregen in de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten beschermde soorten, gesitueerd op of nabij de onderzoekslocatie.

De quickscan flora en fauna is een toets van de ecologische potenties van de onderzoekslocatie en kan niet gezien worden als volwaardig ecologisch onderzoek. Er zijn in dit onderzoek geen uitgebreide inventarisaties uitgevoerd naar soorten en soortgroepen. Een ecologische inventarisatie beslaat meerdere veldbezoeken gedurende de voor de soort(groep) meest gunstige periode van het jaar.

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen. In dat kader verklaart Econsultancy ten behoeve van de onderzoekslocatie niet eerder betrokken te zijn geweest voor ecologische advisering of ecologisch onderzoek.

Voor zover bij de opdrachtgever bekend, is er niet eerder ecologisch onderzoek op de onderzoekslocatie uitgevoerd.

2. GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie is gelegen aan de Laag Werveld 6, circa 1,5 km ten noordwesten van de kern van Beugen in de gemeente Boxmeer (zie bijlage 1). Volgens de topografische kaart van Nederland, kaartblad 46 D (schaal 1:25.000), zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie X = 191.560, Y = 410.320. De onderzoekslocatie is gelegen in het kilometerhok 191/410.

De onderzoekslocatie betreft een agrarische perceel, deels in gebruik als intensieve veehouderij. Het bedrijfsterrein is volledig verhard en is bebouwd met drie (varkens)schuren waarvan een in gebruik, een werktuigenstalling en een bedrijfswoning. Verder zijn hier diverse voedersilo's aanwezig, een tuinhuisje en een kas. Aan de westzijde van het bedrijfsterrein en aan de achterzijde van de woning bevinden zich respectievelijk een moes- en siertuin en een kleinschalige weide met enkele schapen. Hier zijn diverse bomen aanwezig. Het overige deel van de onderzoekslocatie betreft akkerland.

De omgeving van de onderzoekslocatie bestaat hoofdzakelijk uit agrarische gronden. In oostelijke richting is het natuurgebied 'de Vilt' gelegen.

In bijlage 2a is de huidige situatie op een luchtfoto weergegeven. Bijlage 2b bevat enkele foto's van de onderzoekslocatie.

2.2 Ligging ten opzichte van beschermde gebieden

Natura 2000

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen de grenzen, of in de directe nabijheid van een gebied dat aangewezen is als Natura 2000. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied bevindt zich op circa 3 km afstand ten noordoosten van de onderzoekslocatie. Het betreft het gebied Oefelter Meent.

Ecologische Hoofdstructuur

De onderzoekslocatie grenst met de oost- en zuidzijde aan de EHS. Het betreft hier voornamelijk de natuurdoeltypen moeras, braam/doornstruweel en elzenbroekbos. Deze en overige natuurdoeltypen zijn met name aanwezig binnen het ten oosten van de onderzoekslocatie gelegen natuurgebied 'De Vilt'. Verder bevindt zich ten zuiden van de onderzoekslocatie de beek Oeffeltsche Raam met evenwijdig hieraan een ecologische verbindingzone.

figuur 1: schematische begrenzing onderzoekslocatie (rood gestippeld) ten opzichte van de EHS (met in kleur de natuurdoeltypen). Bron: provincie Noord-Brabant.

2.3 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens om op de locatie van de intensieve veehouderij een zorgcomplex met 24 zorgappartementen te realiseren. Tevens is er nabij het zorgcomplex een landhuis gepland en aan de noordzijde van het plangebied twee BIO-woningen. Circa de helft van het aanwezige akkerland zal worden omgevormd tot landgoed met natuur. Ten behoeve van de voorgenomen nieuwbouw zal de aanwezige bedrijfsbebouwing worden gesloopt uitgezonderd het woonhuis en werktuigenstalling. In Bijlage 5 is een ontwerptekening van de nieuwbouwplannen weergegeven.

3. ONDERZOEKSMETHODIEK

Aan de hand van verspreidingsatlassen en andere standaardwerken is nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er voor kunnen komen op de onderzoekslocatie. Verder zijn toegankelijke gegevens van natuur- en soortbescherming organisaties gebruikt en zijn gegevens van de provincie Noord-Brabant geraadpleegd. Een overzicht van de geraadpleegde bronnen is weergegeven in bijlage 3. Verspreidingsgegevens van soorten zijn veelal weergegeven op kilometerhokniveau (1 x 1 kilometer) of op uurhokniveau (5 x 5 kilometer).

Aangezien met de schaal van kilometerhokken of uurhokken een groter gebied wordt beschouwd dan alleen de onderzoekslocatie, betekent dit niet dat de kritische soorten ook daadwerkelijk voorkomen binnen de begrenzing van de onderzoekslocatie. Verder zijn sommige verspreidingsgegevens niet erg actueel. Dit betekent dat de meest recente verspreidingsgegevens reeds verouderd kunnen zijn. De meeste te gebruiken gegevens vormen daarom geen uitsluitel over het aantal soorten en type waarneming van een soort in het betreffende gebied, maar enkel een indicatie over het voorkomen.

Het veldbezoek is afgelegd op 25 oktober 2010. Tijdens dit veldbezoek is de gehele onderzoekslocatie, alsmede de directe omgeving onderzocht. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten op basis van het aanwezige habitat.

4. TOEPASSING VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING

4.1 Inleiding

Zorg voor alle inheemse planten- en diersoorten en voor de natuurlijke rijkdommen van gebieden wordt gegarandeerd door de naleving van de wet- en regelgeving ten aanzien van natuur en milieu. De instrumenten die deze bescherming mogelijk maken, zijn op Europees niveau vertaald in Natura 2000. De Europese wetgeving ten aanzien van de soortbescherming is in Nederland vertaald in de Flora- en faunawet. De gebiedsbescherming is vastgelegd in de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998. Hiermee heeft Nederland de Europese wetgeving in de nationale wetgeving verankerd.

Door in de planfase van een (bouw)project of ruimtelijke ontwikkeling rekening te houden met het eventueel voorkomen van beschermde planten- en diersoorten kan effectief worden omgegaan met de aanwezigheid van een beschermde soort. Een dreigende overtreding van de Flora- en faunawet kan zo snel gesignaleerd en in veel situaties voorkomen worden. Vervolgens kan er accuraat actie ondernomen worden om zodoende de overlevingskansen en migratiemogelijkheden van een beschermde soort in het betreffende gebied geen blijvende schade toe te brengen.

Om alle gebieden met elkaar te verbinden en om uitwisseling en verspreiding van soorten mogelijk te maken, wordt er in Nederland gewerkt aan de realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Verder worden diverse Rode lijsten van bedreigde soorten gehanteerd bij beoordelingen voor de aanwijzing van bescherming en compensatie.

In dit hoofdstuk wordt een korte toelichting gegeven ten aanzien van potentiële overtredingen van de Flora- en faunawet bij de meest voorkomende soorten en soortgroepen. In bijlage 4 wordt een nadere toelichting gegeven omtrent de wet- en regelgeving ten aanzien van natuur.

4.2 Flora- en faunawet

Voor de Flora- en faunawet geldt dat vaste rust- en verblijfplaatsen van bepaalde soorten zijn beschermd. De Flora- en faunawet maakt onderscheid in drie beschermingscategorieën. Iedere categorie heeft zijn eigen ontheffingsmogelijkheden en toetsingscriteria. Bij een quickscan flora en fauna wordt in beeld gebracht of er vaste rust- of verblijfplaatsen aanwezig zijn van de soorten uit de verschillende beschermingscategorieën. Vervolgens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep verstorend werkt. Broedvogels en vleermuizen zijn soortgroepen uit de strengste beschermingscategorie. Voor de overige soortgroepen is de beschermingsstatus afhankelijk van de soort.

Broedvogels

Alle broedende inheemse vogels en hun nesten zijn wettelijk beschermd en vallen onder de strikt beschermde klasse (soorten tabel 3). De Flora- en faunawet regelt onder meer de bescherming van vogels in het broedseizoen: het verstoren van broedende vogels en jongen, of het vernielen van nesten en eieren is verboden. In de meeste gevallen is een overtreding gemakkelijk te voorkomen door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren of de broedgelegenheid buiten het broedseizoen te verwijderen.

Nesten van huismus, steenuil, sperwer, ransuil, kerkuil, boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, ooievaar, oehoe, roek, slechtvalk, wespandief en zwarte wouw zijn het gehele jaar beschermd. Het betreffen soorten uit de beschermingscategorieën 1 t/m 4 van de aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen (bron: Dienst Regelingen, 25 augustus 2009). De nestplaats, bomengroep of boomholte van een deel van deze soorten worden ook buiten het broedseizoen gebruikt. Een ander deel van deze soorten maken enkel gebruik van door andere vogelsoorten gemaakte nestgelegenheid, of maken ieder jaar gebruik van hetzelfde nest (of dezelfde nestlocatie). Daarnaast is er een aantal soorten waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn, ondanks dat de soort ieder jaar op dezelfde plek terugkeert om te broeden (beschermingscategorie 5). Van deze soorten wordt verondersteld dat ze over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Voorwaarde hierbij is dat er in de directe omgeving wel geschikt habitat aanwezig is. Voorbeelden hiervan zijn spechtensoorten, huiszwaluw, boerenzwaluw, ekster, bosuil, torenvalk en holenbroeders als boomkruiper, koolmees en bonte vliegenvanger. Nestlocaties van soorten uit de beschermingscategorie 5 zijn in uitzonderlijke gevallen ook buiten het broedseizoen beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten genieten zowel binnen de Flora- en faunawet als binnen de Natuurbeschermingswet een strikte bescherming. Alle vleermuissoorten staan vermeld in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. Dit betekent dat ze beschermd zijn tegen verstoring van vaste rust- en verblijfplaatsen. Onder deze vaste rust- en verblijfplaatsen wordt verstaan: "het gehele systeem waarvan een populatie gebruik maakt tijdens de jaarcyclus van de soort". Dit houdt in dat niet alleen alle verblijfplaatsen maar ook de verbindingen hiertussen (vliegroutes) en de foerageergebieden bescherming genieten.

Vleermuizen zijn streng beschermd omdat dat ze erg kwetsbaar zijn. De afgelopen vijftig jaar zijn sommige soorten erg zeldzaam geworden of geheel verdwenen. Wanneer overwinterende dieren worden verstoord, is de kans groot dat ze sterven omdat ze dan teveel van hun vetreserve gebruiken. Maar al te vaak worden bomen gekapt en oude gebouwen gerenoveerd of gesloopt. Als zich hierin een vleermuiskolonie bevindt, heeft dat grote gevolgen voor de vleermuisstand in de wijde omgeving. Omdat ze meestal maar één jong per jaar krijgen, kan herstel erg lang duren. Vleermuizen kunnen zelf geen verblijfplaatsen maken en zijn dus afhankelijk van bestaande verblijfplaatsen. Daarnaast hebben ingrepen in het landschap ook negatieve gevolgen doordat foerageergebieden en vliegroutes, waar vleermuizen jaren achtereen gebruik van maken, verdwijnen. De impact die een ingreep kan hebben verschilt sterk per situatie en per soort waardoor meestal gedetailleerde gegevens nodig zijn om een passend advies te geven.

4.3 Algemene zorgplicht

De algemene zorgplicht (Artikel 2 FF-wet) houdt in dat een ieder die redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen nadelige gevolgen voor de fauna kunnen ontstaan, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten of maatregelen te nemen om de nadelige gevolgen te voorkomen. Zo kan er bijvoorbeeld rekening worden gehouden met amfibieën en kleine zoogdieren worden wanneer materialen en houtstapels, waaronder de dieren verblijven, worden verwijderd. Indien er aanleiding is maatregelen te nemen ten aanzien van de zorgplicht, zal dat voor de betreffende soortgroep worden aangegeven.

4.4 Gebiedsbescherming

De quickscan flora en fauna toetst voornamelijk aan de Flora- en faunawet. Indien een plangebied in of nabij een gebied is gelegen dat tot de EHS behoort of onder de Natuurbeschermingswet valt, dient te worden bepaald of er een effect valt te verwachten. Bij een toetsing aan de Natuurbeschermingswet spelen vaak andere facetten mee, zoals de aanwezige doelsoorten en kernwaarden van het betreffende beschermde gebied.

5. ONDERZOEKSRESULTATEN

5.1 Vogels

Broedvogels

Enkele schuren op de onderzoekslocatie zijn toegankelijk voor broedvogels. In openingen en nisjes kunnen vogelsoorten als merel, huismus en witte kwikstaart nestgelegenheid vinden. Onder de dakplaten van de schuur grenzend aan de bedrijfswoning zijn 4 nestresten (zie figuur 2) aangetroffen die naar verwachting van huismus afkomstig zijn. Daarnaast werden 3 huismussen op dezelfde schuur waargenomen (zie figuur 3).

figuur 2: nestresten van huismus

figuur 3: huismus op onderzoekslocatie

Tijdens het veldbezoek zijn niet meer huismussen op of rond de bebouwing waargenomen. De weersomstandigheden voor het waarnemen van huismus waren gunstig. De soort is over het algemeen in de directe omgeving van de nestplaats te vinden. Hoewel de quickscan buiten het broedseizoen heeft plaatsgevonden mag worden aangenomen dat, gelet op het ontbreken van waarnemingen van meerdere huismussen en meerdere sporen van nestresten het niet te verwachten is dat deze soort in grote getale gebruik maakt van de te slopen bebouwing op de onderzoekslocatie.

Steenuil is in 2009 enkele malen waargenomen circa 500 ten noorden van de onderzoekslocatie en in 2010 op een afstand van circa 900 in zuidwestelijk richting. Steenuil is opgenomen in de Rode Lijst 2004 van bedreigde vogelsoorten, met als status kwetsbaar. Het leefgebied van steenuil is jaarrond beschermd. Veranderingen in het leefgebied hebben grote impact op het voortbestaan van deze soort. Holle bomen ontbreken op de onderzoekslocatie en de schuren bieden geen geschikte locaties waar steenuil van gebruik kan maken als nestplaats. Op basis hiervan en het ontbreken van sporen op de onderzoekslocatie kan worden aangenomen dat er zich hier geen vaste rust- of verblijfplaats van steenuil bevindt. Het foerageergebied van steenuil is over het algemeen in de directe omgeving gelegen van de nestlocatie. De schapenweide kan in theorie onderdeel uitmaken van het foerageergebied van steenuil. Echter is het bedrijfsterrein vrij geïsoleerd gelegen te midden van, voor steenuil ongeschikt akkerland. In de verdere omgeving van de onderzoekslocatie is meer geschikt steenuilhabitat aanwezig waardoor niet wordt verwacht dat de onderzoekslocatie onderdeel uitmaakt van het functioneel leefgebied van een in de omgeving aanwezige steenuil.

Door de aanwezigheid van enkele bomen en struiken is de bedrijfslocatie geschikt als nestlocatie voor algemene broedvogels, zoals merel, roodborst en winterkoning. De aanwezige bomen zijn gecontroleerd op nesten en nestholtes; deze zijn niet aangetroffen. Het overige deel van de onderzoekslocatie betreft akkerland. Dit kan in het voorjaar broedmogelijkheden bieden voor een akkervogelsoort als kievit. Er zijn geen aanwijzingen gevonden die er op duiden dat de onderzoekslocatie, buiten huismus, wordt gebruikt door andere vogelsoorten waarvan het nest jaarrond beschermd is (categorie 1 t/m 4). Er zijn op de onderzoekslocatie wel enkele soorten uit de beschermingscategorie 5 te verwachten zoals spreeuw of ekster. Het gaat hierbij om algemeen voorkomende soorten, die ook in de directe omgeving voldoende broedgelegenheid hebben. Er zijn derhalve geen bijzondere ecologische omstandigheden die rechtvaardigen dat de nesten van genoemde soorten op de onderzoekslocatie een jaarrond beschermde status zouden moeten hebben.

Slaapplaatsen

Sommige vogelsoorten zoals houtduif, kauw en huismus, maar ook ransuilen, maken vooral buiten het broedseizoen gebruik van gemeenschappelijke slaapplaatsen. Meestal wordt hierbij beschutting gezocht in de vorm van dichte begroeiing, hoge bomen, of de veiligheid van open water. Er zijn geen indicaties dat op de onderzoekslocatie een gemeenschappelijke slaapplaats aanwezig is.

5.2 Vleermuizen

Volgens het cursusdictaat "Vleermuizen en Planologie" (Limpens *et al.*, 2010) is de onderzoekslocatie gelegen in een deel van Nederland waar de volgende vleermuissoorten potentieel kunnen voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, bosvleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, watervleermuis, meervleermuis, franjestaart, baardvleermuis en Brandt's vleermuis.

Uit het Beschermingsplan voor vleermuizen in Noord-Brabant (Twisk en Limpens, 2006) blijkt dat binnen enkele kilometers van de onderzoeklocatie gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en watervleermuis zijn waargenomen.

Verblijfplaatsen op de onderzoekslocatie

Tijdens het veldbezoek zijn op de zolder van de aan het woonhuis grenzende schuur (zie figuur 4 en 5), enkele uitwerpselen van naar verwachting gewone grootoorvleermuis aangetroffen. Doordat in kader van veiligheid geen toegang tot de gehele zolder kon worden verkregen is de inspectie niet volledig uitgevoerd. De zolder heeft een tamelijk open karakter waarbij van binnenuit diverse openingen tussen dakpannen zichtbaar zijn.

Hierdoor is er, wegens een lichte tocht, geen sprake van een stabiel klimaat en zijn gedurende de winter temperaturen te verwachten die dalen tot onder het vriespunt. Op basis hiervan wordt aangenomen dat de zolder van de schuur hoofdzakelijk een functie heeft als kraam-, paar en/of zomerverblijf voor gewone grootoorvleermuizen.

figuur 4: locatie van 'vleermuizenzolder'

figuur 5: binnenzijde 'vleermuizenzolder'

De overige (te slopen) bebouwing op de onderzoekslocatie is niet geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Er zijn geen spouwmuren aanwezig die middels open stootvoegen bereikbaar zijn voor vleermuizen. Verder zijn er geen ruimtes achter betimmeringen waargenomen, waar vleermuizen gebruik van kunnen maken. De meest noordelijke schuur is tevens in gebruik waardoor deze niet geschikt is als vast rust- of verblijfplaats voor vleermuizen. Wanneer er tijdens de sloop toch onverhoopt een individu wordt aangetroffen, dienen er passende maatregelen genomen te worden (zie paragraaf 6.2).

Verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie

Het is door de onderlinge afstand tot de aangrenzende bebouwing, bomen en bospercelen niet aanmerkelijk dat er in de directe invloedssfeer van de onderzoekslocatie potentiële verblijfplaatsen aanwezig zijn die negatieve invloed kunnen ondervinden van de werkzaamheden. Door de herinrichting van de onderzoekslocatie worden tevens geen potentiële aanvliegroutes aangetast en zal er geen verstoring plaatsvinden van een in de omgeving gelegen verblijfplaats.

Foeragerende vleermuizen

Hoofdzakelijk de bedrijfslocatie en de perceelsranden die grenzen aan de nabijgelegen bospercelen zullen gebruikt kunnen worden door vleermuizen om te foerageren. De plannen zullen echter geen aantasting van belangrijk foerageerhabitat vormen. Door de voorgenomen ingreep zal het aanbod van foerageermogelijkheden niet in het geding komen. Daarnaast is met name in het natuurgebied 'De Vilt' meer geschikt foerageerhabitat voor vleermuizen aanwezig. Doordat in de nieuwe situatie een groot deel van het huidige akkerland zal worden omgevormd tot natuur zal dit naar verwachting een verbetering en vergroting betekenen van het aanwezige foerageerhabitat.

Vliegroutes

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. Doordat dergelijke lijnvormige elementen ontbreken op de onderzoekslocatie, worden er geen potentiële vliegroutes verstoord.

5.3 Overige zoogdieren

De onderzoekslocatie, zowel op en rondom het bedrijfsterrein als het akkerland, vormt geschikt habitat voor een aantal grondgebonden zoogdieren. Het gaat daarbij om soorten als egel, mol, haas, ondergrondse woelmuis en huisspitsmuis. Voor dergelijke algemeen voorkomende soorten geldt in het kader van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling, waardoor een ontheffing bij verstoring niet noodzakelijk is. Het is echter in het kader van de algemene zorgplicht wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen.

Er zijn in het kader van de algemene zorgplicht geen soortspecifieke maatregelen nodig.

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor steenmarter. Steenmarters gebruiken hooizolders, loze ruimtes onder het dak, schuurtjes en dergelijke, als verblijfplaats. Voor deze soort geldt geen vrijstelling van de Flora- en faunawet; de verblijfplaatsen zijn het gehele jaar beschermd. Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen, zoals uitwerpselen of prooiresten, aangetroffen die duiden op het gebruik van de onderzoekslocatie als vaste rust- of verblijfplaats door deze soort. Bij intensief gebruik van een locatie door deze soort zijn dergelijke sporen vrij eenvoudig aan te treffen. Gelet op het ontbreken hiervan en van overlastmeldingen op de onderzoekslocatie zelf alsmede de directe omgeving, kan worden gesteld dat de onderzoekslocatie niet in gebruik is door steenmarter.

De aanwezigheid van de streng beschermde das is in de omgeving van de onderzoekslocatie bekend. De onderzoekslocatie zelf is door het agrarisch gebruik ongeschikt voor het vormen van een verblijfplaats door das. De aanwezigheid van een vast rust- of verblijfplaats is op de onderzoekslocatie uitgesloten. Das geeft verder voornamelijk de voorkeur aan grasland met een korte vegetatie en loofbospercelen. Hier vergaart hij grote aantallen regenwormen die het belangrijkste bestanddeel vormen van het voedselpakket. Het akkerland voorziet hier niet in en kan in dit geval voor das worden beschouwd als secundair foerageergebied. Aangezien de toekomstige plannen voorzien in nieuwe natuur zal dit mogelijk bijdragen aan de uitbreiding van foerageerhabitat voor in de omgeving aanwezige dassen. Verstoring of aantasting van een verblijfplaats of foerageergebied van dassen is door de voorgenomen ingreep niet aan de orde.

5.4 Reptielen, amfibieën, en vissen

Reptielen stellen specifieke eisen aan het habitat die betrekking hebben op verschillende factoren. Op de onderzoekslocatie is geen geschikt habitat voor reptielen aanwezig.

Voornamelijk op en rondom het bedrijfsterrein en langs de perceelsranden vormt de onderzoekslocatie geschikt landhabitat voor algemene amfibieënsoorten als bruine kikker en gewone pad. Hier kunnen deze soorten beschutting vinden tussen de (ruigte)vegetatie en materialen. Doordat wateroppervlakten als poelen, sloten en plassen op de onderzoekslocatie ontbreken is het voorkomen van vissen en de aanwezigheid van voortplantingsmogelijkheden voor amfibieën op de locatie uitgesloten.

Voor de mogelijk te verwachten soorten, zoals bruine kikker en gewone pad geldt een algehele vrijstelling van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. De algemene zorgplicht blijft echter wel van kracht. Deze houdt in dat een ieder die redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen nadelige gevolgen voor de fauna kunnen ontstaan, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten of maatregelen te nemen om nadelige gevolgen te voorkomen.

In het kader van de algemene zorgplicht zijn geen speciale maatregelen noodzakelijk.

5.5 Libellen en dagvlinders

Voor libellen geldt dat water nodig is ter voortplanting. Gezien het ontbreken hiervan kan gesteld worden dat deze soortgroep niet in staat is zich in de huidige situatie te vestigen.

Beschermde dagvlinders stellen specifieke eisen aan het voortplantingshabitat met waard- en nectarplanten. Het is uitgesloten dat er binnen de onderzoekslocatie geschikt habitat aanwezig is voor een (deel)populatie van een beschermde vlindersoort.

5.6 Vaatplanten

Aangezien de onderzoekslocatie bestaat uit bebouwing en verharding, en verder voornamelijk in gebruik is als akkerland alsmede een sier- en moestuin, is het niet te verwachten dat er beschermde of zeldzame plantensoorten op de locatie te vinden zijn die hier op natuurlijke wijze zijn terechtgekomen. De aanwezigheid van water, de zuurgraad van de bodem, de beschikbare hoeveelheid voedingsstoffen, de hoeveelheid zonlicht en de antropogene beïnvloeding bepalen in hoeverre een groeiplaats voor een bepaalde plant geschikt is. Vanwege de specifieke eisen die de meeste beschermde soorten stellen aan de groeiomstandigheden zijn beschermde vaatplanten op de onderzoekslocatie niet te verwachten. Tijdens het veldbezoek is tevens gelet op de aanwezigheid van (beschermde) muurvegetatie. Deze zijn niet aangetroffen.

6. TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

In het kader van de voorgenomen plannen zijn overtredingen ten aanzien van de Flora- en faunawet, voor niet jaarrond beschermde nesten van broedvogels te voorkomen door het broedseizoen te ontzien. Door het treffen van maatregelen kunnen overtredingen voor huismus worden voorkomen. Voor vleermuizen zijn meer veldgegevens nodig om gefundeerde maatregelen te kunnen treffen ter voorkoming van wetsovertredingen. Voor de overige soortgroepen zijn, door het ontbreken van geschikt habitat en/of verblijfindicaties, of door een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling, geen overtredingen te verwachten ten aanzien van de Flora- en faunawet.

6.1 Flora- en faunawet

Broedvogels

Huismus

Door de sloop van de schuur zullen naar verwachting circa 4 nestlocaties van huismus verdwijnen. Het nest van huismus is jaarrond beschermd. Door het treffen van maatregelen dienen minimaal vier nestlocaties in de nieuwe situatie behouden te blijven. Met een geringe inspanning kan het verlies van deze nestlocaties worden opgevangen. In de nieuwe situatie zal de te realiseren bebouwing wederom toegankelijk zijn voor huismus. De bebouwing zal onder de dakranden ruimte bieden voor de soort om te nestelen waardoor op langere termijn een duurzame ontwikkeling van huismus op de onderzoekslocatie gegarandeerd wordt. Door het tijdelijk verlies van nestgelegenheid en overbrugging van het eerstvolgende broedseizoen, dienen 4 alternatieve nestgelegenheden aan de te handhaven bebouwing te worden aangebracht. Het aanbrengen van deze nestgelegenheden dient zo spoedig mogelijk te worden getroffen voor aanvang van de sloop en alvorens het eerstvolgende broedseizoen. De locatie van de te plaatsen nestgelegenheden dienen te worden bepaald in overleg met een ter zake kundige op het gebied van broedvogels. Indien conform bovenstaande maatregelen wordt gehandeld zal geen sprake zijn van overtreding van de Flora- en faunawet. In alle andere gevallen is een overtreding van de Flora- en faunawet niet uitgesloten.

Niet jaarrond beschermde nesten

Voor de te verwachten algemene soorten broedvogels geldt dat, indien de beplanting en bebouwing buiten het broedseizoen wordt verwijderd, geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot broedvogels. Er wordt in de Flora- en faunawet geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal wordt voor het broedseizoen de periode maart tot half augustus aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen. Voor mogelijk aanwezige akkervogels is een controle op de aanwezigheid van een broedgeval voldoende.

Vleermuizen

De zolder van de te slopen schuur heeft een functie als kraam- paar- en/of zomerverblijf voor naar verwachting gewone grootoorvleermuis. Deze functie zal door de sloop derhalve verloren gaan. Door het treffen van maatregelen dient de functie van deze verblijfplaats voor vleermuizen te worden gehandhaafd;

- Om de functionaliteit van de verblijfplaats te waarborgen dienen vóór 1 maart 2011 4 vleermuiskasten, geschikt voor gewone grootoorvleermuis, te worden opgehangen aan de te handhaven bebouwing. Deze worden op minimaal 4 meter hoogte opgehangen. De kasten komen op een windluwe plaats te hangen met openingen op verschillende windrichtingen. De invliegopening blijft vrij van takken. De kasten worden opgehangen voordat de schuur wordt gesloopt. De vleermuiskasten worden dusdanig opgehangen dat deze geen hinder ondervinden van de voorgenomen (sloop)werkzaamheden.

- in overleg met de gemeente Boxmeer (contactpersoon dhr. Setz) dienen in de periode 15 mei-15 juli 2011 drie aanvullende veldbezoeken te worden afgelegd om gegevens te verkrijgen over ter plaatse aanwezige vleermuizen en de functie van de te slopen bebouwing. Tijdens de veldbezoeken dient gebruik te worden gemaakt van geluidsdetectie en visuele inspectie. Op deze wijze kunnen de te treffen mitigerende maatregelen voldoende worden onderbouwd en bijgesteld.
- na afronding van het aanvullende onderzoek wordt, op basis van de resultaten van het aanvullende onderzoek, gestart met het ongeschikt maken van de bebouwing voorafgaand aan de sloop van de zolder. De planning is verder onder andere afhankelijk van de weersomstandigheden.
- nadat het gebouw vleermuisonvriendelijk gemaakt is, wordt minimaal één week gewacht met het verder “strippend” slopen van de schuur.
- indien tijdens het slopen van de stallen onverhoopt vleermuizen worden aangetroffen, wordt het werk terstond stilgelegd totdat met een deskundige op het gebied van vleermuizen overleg heeft plaatsgevonden. Op zijn / haar aanwijzingen wordt het werk hervat.
- na realisatie van de nieuwbouw zullen, afhankelijk van de resultaten van het aanvullend onderzoek, ook hier 4 vleermuiskasten, op eerder beschreven wijze worden aangebracht of, indien mogelijk, worden geïntegreerd in de nieuwbouw.
- de aan te brengen verlichting rond de nieuwbouw zal naar beneden gericht zijn zodat dit geen verstorend effect heeft op de alternatieve vleermuisverblijven.
- bovenstaande mitigerende en compenserende maatregelen dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een ter zake kundige op het gebied van vleermuizen.

De gunstige staat van instandhouding van gewone grootoorvleermuis komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de bovengenoemde maatregelen. Onderhavige rapportage, inclusief de resultaten van het aanvullende onderzoek in 2011, kan in dit uitzonderlijke geval worden beschouwd als een activiteitenplan. Op deze wijze kan worden aangetoond dat passende mitigerende maatregelen worden getroffen ter voorkoming van overtredingen van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet.

6.2 Gebiedsbescherming

De quickscan flora en fauna toetst voornamelijk aan de Flora- en faunawet. Indien een plangebied in of nabij een gebied is gelegen dat tot de EHS behoort of onder de Natuurbeschermingswet valt, dient te worden bepaald of er een effect valt te verwachten. Bij een toetsing aan de Natuurbeschermingswet spelen vaak andere facetten mee, zoals de aanwezige doelsoorten en kernwaarden van het betreffende beschermde gebied.

Initiatiefnemers van ingrepen binnen de EHS dienen de effecten van de ingreep op kernkwaliteiten en omgevingscondities te onderzoeken. De onderzoekslocatie zelf behoort niet tot de Ecologische Hoofdstructuur, waardoor geen onderzoeksverplichting is op de effecten van de ingreep op de kernkwaliteiten van het aangrenzende EHS-gebied. De omgevingscondities zullen gezien de aard van de ingreep ten opzichte van de oorspronkelijk situatie niet veranderen. Doordat de ingreep de vorming van ‘nieuwe’ natuur omvat, zal dit tevens een mogelijke bijdrage leveren aan de kwaliteit van de nabijgelegen onderdelen van de EHS. De EHS zal derhalve niet worden aangetast door de ontwikkelingen op de onderzoekslocatie.

Externe werking op overige beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebied Oefelter Meent) is, gelet op de afstand tot de onderzoekslocatie niet aan de orde.

7. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Econsultancy heeft in opdracht van Zorgcentra Pantein een quickscan flora en fauna uitgevoerd aan de Laag Werveld 6 te Beugen in de gemeente Boxmeer.

De quickscan flora en fauna is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging.

Voorgenomen ingreep:

De initiatiefnemer is voornemens op de locatie van de intensieve veehouderij een zorgcomplex met 24 zorgappartementen te realiseren. Tevens is er nabij het zorgcomplex een landhuis voorzien en aan de noordzijde van het plangebied twee BIO-woningen. Circa de helft van het aanwezige akkerland zal worden omgevormd tot landgoed met natuur. Ten behoeve van de voorgenomen nieuwbouw zal de aanwezige bedrijfsbebouwing worden gesloopt uitgezonderd het woonhuis en werktuigenstalling. In Bijlage 5 is een ontwerptekening van de nieuwbouwplannen weergegeven.

Waarnemingen en te verwachten soorten:

De beplanting op de onderzoekslocatie biedt onderkomen aan algemene broedvogels zoals merel, roodborst en winterkoning. De aan het woonhuis grenzende schuur biedt broedgelegenheid aan circa 4 paar huismussen. Op de zolder van de schuur zijn uitwerpselen van gewone grootoorvleermuis aangetroffen wat duidt op de aanwezigheid van een kraam-, paar- en/of zomerverblijfplaats van deze soort. De onderzoekslocatie betreft geschikt habitat voor algemene soorten amfibieën als gewone pad en bruine kikker en grondgebonden zoogdieren als mol, ondergrondse woelmuis, haas en egel. Voor de overige soorten uit de verschillende soortgroepen vormt de onderzoekslocatie geen geschikt habitat of zijn deze op grond van bekende verspreidingsgegevens of het ontbreken van verblijfsindicaties niet te verwachten.

Maatregelen ter voorkoming van overtredingen van de Flora- en faunawet:

Onderhavige rapportage kan voor huismus worden beschouwd als activiteitenplan. Indien alle voorgestelde mitigerende maatregelen worden uitgevoerd zal er geen sprake zijn van overtreding van de Flora- en faunawet. In dit uitzonderlijke geval geldt dit tevens voor gewone grootoorvleermuis. Van belang is echter wel dat de resultaten en de te nemen maatregelen na afronding van het aanvullend onderzoek (periode 15 mei-15 juli 2011) in onderhavige rapportage worden geïntegreerd.

Indien de beplanting en bebouwing buiten het broedseizoen wordt verwijderd, zullen geen overtredingen van de Flora- en faunawet plaatsvinden met betrekking tot niet jaarrond beschermde nesten van broedvogels. Een controle op de aanwezigheid van een broedgeval van een akkervogelsoort is voldoende.

Algemene zorgplicht:

Voor de mogelijk aanwezige algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren en amfibieën geldt de algemene zorgplicht, die er ondermeer in voorziet dat al het redelijkerwijs mogelijke dient te worden gedaan om het doden van individuen te voorkomen. Er zijn in het kader van de algemene zorgplicht geen speciale maatregelen nodig.

Gebiedsbescherming:

De EHS zal niet worden aangetast door de herbestemming van de onderzoekslocatie. Externe werking op overige beschermde natuurgebieden (Natura 2000) is niet aan de orde.

Noodzaak tot nader onderzoek:

In overleg met de gemeente Boxmeer (contactpersoon dhr. Setz) dienen in de periode 15 mei-15 juli 2011 drie aanvullende veldbezoeken te worden afgelegd om gegevens te verkrijgen over ter plaatse aanwezige vleermuizen en de functie van de te slopen bebouwing.

Tijdens de veldbezoeken dient gebruik te worden gemaakt van geluidsdetectie en visuele inspectie. Op deze wijze kunnen de te treffen mitigerende maatregelen voldoende worden onderbouwd en bijgesteld.

Noodzaak aanvraag ontheffing Flora- en faunawet artikel 75c:

Indien wordt voldaan aan het uitvoeren van de voorgestelde mitigerende maatregelen in onderhavige rapportage en het aanvullend vleermuizenonderzoek in de periode 15 mei-15 juli 2011 is een ontheffingsaanvraag voor overtreding van verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet ten aanzien van het verstoren van vaste rust- en verblijfplaatsen niet aan de orde.

Tabel I geeft een samenvatting van de te verwachten verstoring en de te nemen vervolgstappen.

Vrijblijvend advies

Steenuil is op de onderzoekslocatie zelf niet als broedvogel aangetroffen. In de omgeving zijn echter wel waarnemingen van deze soort gedaan. Met een geringe inspanning, bijvoorbeeld door het plaatsen van 1 à 2 steenuilnestkasten, kan de onderzoekslocatie deel gaan uitmaken van het broedbiotoop van deze soort. Gelet op het steeds verder verdwijnen van broedgelegenheid voor deze soort zal deze relatief eenvoudige maatregel een positief effect op de soort in de omgeving kunnen hebben.

Tabel I. Overzicht te verwachten verstoring en te nemen vervolgstappen

Soortgroep		Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffingsaanvraag (*)	Bijzonderheden / opmerkingen
Broedvogels	algemeen	ja	nee	nee	het verwijderen van nestgelegenheden mag alleen buiten het broedseizoen worden uitgevoerd
	jaarrond beschermd	ja	nee	nee ¹	¹ indien alle in onderhavige rapportage voorgestelde maatregelen voor huismus worden uitgevoerd
Vleermuizen	verblijfplaatsen	ja	ja ²	nee ³	² in overleg met de gemeente Boxmeer dienen 3 aanvullende bezoeken te worden uitgevoerd in de periode 15 mei-15 juli 2011, ³ indien alle in onderhavige rapportage voorgestelde maatregelen voor gewone grootvleermuis worden uitgevoerd
	foeragegebied	nee	nee	nee	-
	vliegroutes	nee	nee	nee	-
Grondgebonden zoogdieren		mogelijk	nee	nee	aandacht voor zorgplicht voor algemene soorten
Amfibieën		mogelijk	nee	nee	aandacht voor zorgplicht voor algemene soorten
Reptielen		nee	nee	nee	-
Vissen		nee	nee	nee	-
Libellen en dagvlinders		nee	nee	nee	-
Vaatplanten		nee	nee	nee	-

* Ontheffingen van verbodsbepalingen ten aanzien van vleermuizen of broedvogels worden alleen nog verleend op basis van een wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn of Vogelrichtlijn. Ruimtelijke ontwikkeling valt niet onder een dergelijk belang. Door het treffen van maatregelen zal de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats behouden moeten blijven. De maatregelen, vastgelegd in een activiteitenplan kunnen vooraf door Dienst Regelingen ter goedkeuring worden voorgelegd, middels een ontheffingsaanvraag.

Bijlage 2b Foto's onderzoekslocatie

Foto 1. te slopen varkensschuur (in gebruik) aan de Lage Werveld 6 te Beugen

Foto 2. te slopen schuur op de bedrijfslocatie (verblijfplaats grootoorvleermuis)

Bijlage 2b Foto's onderzoekslocatie

Foto 3. overzicht central deel bedrijfslocatie

Foto 4. te slopen varkensschuur (leegstaand) op de bedrijfslocatie

Bijlage 2b Foto's onderzoekslocatie

Foto 5. overzicht akkerland zuidzijde onderzoekslocatie

Foto 6. overzicht akkerland noordzijde onderzoekslocatie

Bijlage 3 Geraadpleegde bronnen

LITERATUUR

- Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON)(redactie) 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. - Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- Dienst Regelingen, aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet, augustus 2009.
- Delft, Van J.J.C.W. en Schuitema W. (2005) Werkatlas amfibieën en reptielen in Noord-Brabant. Stichting RAVON.
- Hustings, F., Borggreve C., van Turnhout C. & Thissen J. 2004. Basisrapport voor de Rode Lijst Vogels volgens Nederlandse en IUCN-criteria. SOVON-onderzoeksrapport 2004/13. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.
- Heusden, W.R.M. van & Vreugdenhil, S.J., 2008. Handreiking Flora- en faunawet. Dienst Landelijk Gebied.
- Limpens, H.J.G.A., Mostert, K. & Bongers, W. (eds.) 1997. Atlas van de Nederlandse Vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Limpens, H., Regelink, J. & Koelman, R. (2009). Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging VZZ.
- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.
- SOVON Broedvogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. Nederlandse fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.
- Twisk, P. en Limpens. H. (2006). Een thuis voor een vleermuis. Beschermingsplan voor vleermuizen in Noord-Brabant. Zoogdiervereniging VZZ.

INTERNET

- www.brabant.nl (EHS en beschermde gebieden in Noord-Brabant)
- www.minInv.nl (natuurwetgeving)
- www.ravon.nl (soortgegevens amfibieën, reptielen en vissen)
- www.telmee.nl (waarnemingen van vrijwilligers)
- www.vlinderstichting.nl (soortgegevens vlinders en libellen)
- www.waarneming.nl (waarnemingen van vrijwilligers)
- www.zoogdiervereniging.nl (soortgegevens zoogdieren)
- www.zoogdieratlas.nl (verspreidingsgegevens zoogdieren)

Bijlage 4 Natuurwetgeving en beleid

Flora- en faunawet

De Europese natuurwetgeving is in Nederland, op het gebied van de soortbescherming, uitgewerkt in de Flora- en faunawet. Deze wet heeft tot doel alle in Nederland in het wild voorkomende planten- en diersoorten te beschermen en in stand te houden. Om dit doel te bereiken, bevat de wet een aantal verbodsbepalingen (zie tabel I). Hierbij wordt het zogenaamde “nee, tenzij...” principe gehanteerd. Dit wil zeggen dat activiteiten met een (potentieel) schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn (“nee”). Van dit verbod kan echter onder voorwaarden (“tenzij”) afgeweken worden door ontheffingen of vrijstellingen. Onder “activiteiten” worden alle activiteiten in het kader van de ruimtelijke ontwikkeling of inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik verstaan. Voorbeelden hiervan zijn de sloop van gebouwen, de ontwikkeling van woonwijken en bedrijventerreinen, dempen van wateren, maar ook natuurontwikkelingsprojecten. Alle activiteiten moeten getoetst worden op hun effecten op aanwezige en mogelijk aanwezige beschermde planten- diersoorten.

Tabel I. *Verbodsbepalingen Flora- en faunawet*

Artikel 8	Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
Artikel 9	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
Artikel 10	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
Artikel 11	Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Tabel II. *Soortbeschermingscategorieën Flora- en faunawet*

De Flora- en faunawet maakt onderscheid in een drietal beschermingscategorieën. Iedere categorie heeft zijn eigen ontheffingsmogelijkheden en toetsingscriteria. Voor vogels is een aparte categorie.

Tabel 1 algemeen beschermde soorten
Voor de soorten in Tabel 1 van de Flora- en faunawet geldt, bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik, een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing in het kader van artikel 75 aangevraagd te worden. Voorbeelden zijn: ree, haas, konijn, egel, bruine kikker, gewone pad, wijngaardslak, brede wespenorchis, grote kaardenbol
Tabel 2 overige beschermde soorten
Voor de soorten in Tabel 2 van de Flora- en faunawet dient bij overtreding van de verbodsbepalingen een ontheffing aangevraagd te worden. Echter indien er volgens een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode gewerkt wordt, geldt er bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik, een vrijstelling van de verbodsbepalingen en hoeft er geen ontheffing aangevraagd te worden. De ontheffingaanvraag wordt getoetst aan het criterium ‘doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort’ (‘lichte toets’). Voorbeelden zijn: eekhoorn, steenmarter, kleine modderkruiper, gele helmbloem, steenbreekvaren, tongvaren
Tabel 3 strikt beschermde soorten
Voor de soorten van Tabel 3 van de Flora- en faunawet dient bij overtreding van de verbodsbepalingen bij alle activiteiten (waaronder ruimtelijke ontwikkeling en inrichting) een ontheffing aangevraagd te worden. In een zeer beperkt aantal gevallen kan er op basis van een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode een vrijstelling verleend worden voor de ontheffingsverplichting bij een zeer beperkt aantal activiteiten. De ontheffingaanvraag wordt getoetst aan een drietal criteria (uitgebreide toets). Bij de uitgebreide toets dient aan alle afzonderlijke criteria te worden voldaan. De criteria zijn als volgt: de activiteiten of werkzaamheden doen geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort, er is geen andere bevredigende oplossing (alternatief) voor de geplande activiteiten of werkzaamheden, die minder schade oplevert voor de betreffende soort en er moet sprake zijn van een bij de wet genoemd belang. Voorbeelden zijn: das, waterspitsmuis, alle vleermuissoorten, rugstreeppad, boomkikker, kamsalamander

Tabel II (vervolg). Soortbeschermingscategorieën Flora- en faunawet

Vogels
Voor vogels geldt dat er altijd een ontheffing aangevraagd dient te worden. Indien activiteiten plaatsvinden waarbij verbodsbepalingen worden overtreden ten aanzien van (broed)vogels dient er een uitgebreide toets, zoals beschreven bij Tabel 3 Flora- en faunawet toegepast te worden. Indien er gewerkt wordt volgens een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode is het mogelijk dat er geen ontheffing aangevraagd hoeft te worden bij bestendig gebruik en onderhoud, bestendig beheer en ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Bij broedvogels kan een overtreding in de meeste gevallen gemakkelijk voorkomen worden door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren.

Tabel III. Algemene Zorgplicht

Algemene Zorgplicht (artikel 2)
Een belangrijk uitgangspunt binnen de Flora- en faunawet is dat op elke burger de plicht rust om voldoende zorg in acht te nemen voor alle in het wild levende planten en dieren en hun directe leefomgeving. Dit houdt in dat iedereen zich dient in te spannen om de nadelige gevolgen voor een soort te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. De zorgplicht is ten alle tijden van toepassing, ook al vindt er geen overtreding van een verbodsbepaling plaats.

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet 2005 heeft tot doel bijzondere natuurgebieden in Nederland te beschermen en in stand te houden. De wet omvat onder andere de richtlijnen van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn ten aanzien van gebiedsbescherming. Doordat de Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn beide zijn opgenomen in de Natura 2000 wetgeving, zullen de termen “habitatrichtlijn-gebied” en “vogelrichtlijngebied” komen te vervallen. De betreffende gebieden worden momenteel opgenomen en aangewezen als Natura 2000 gebieden. Natura 2000 is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden op het grondgebied van de Europese Unie. Handelingen die een negatieve invloed hebben op gebieden die binnen dit netwerk vallen, worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Een vergunning is vereist. Door middel van het Nederlandse vergunningsstelsel wordt een zorgvuldige afweging gewaarborgd. De vergunningen zullen beoordeeld en afgegeven worden door het ministerie van LNV (via Dienst Regelingen) of door de provincie. In de aankomende jaren zullen voor alle gebieden beheerplannen opgesteld worden. Tot die tijd zal er echter per project beoordeeld moeten worden of er nadelige effecten te verwachten zijn voor een beschermd gebied.

Ecologische hoofdstructuur (EHS)

De Nederlandse Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een netwerk van gebieden dat planten- en diersoorten in staat stelt zich door en tussen verschillende natuurgebieden te verplaatsen. Het netwerk moet voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat gebieden hun ecologische waarde verliezen. De EHS is onderdeel van een Europees ecologisch netwerk en bestaat uit kerngebieden (in Nederland de Natura-2000 gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en de Wetlands) of verweven gebieden (gericht op de verweving van landbouw, wonen en natuur) die onderling verbonden worden door ecologische verbindingzones. Ecologische verbindingzones zijn stroken en stukjes natuur die de verspreid liggende natuurgebieden met elkaar verbinden. Op deze manier kunnen dieren en planten zich van het ene naar het andere leefgebied verplaatsen. Met name de kleine populaties die met uitsterven worden bedreigd, blijven hierdoor levensvatbaar. Negatieve invloed op de werking van een verbinding of aantasting van een verbinding dient vermeden en gecompenseerd te worden zodat het netwerk niet verslechtert.

Rode Lijsten

In opdracht van het ministerie van LNV zijn voor diverse soortgroepen zogenaamde Rode Lijsten samengesteld. Deze Rode Lijsten vermelden van welke soorten het voortbestaan in Nederland bedreigd wordt. Op deze manier geven de lijsten een indicatie van het belang van aanwezige planten en dieren in een gebied voor het behoud van de hele populatie. In door het ministerie van LNV opgestelde soortbeschermingsplannen wordt aangegeven welke maatregelen genomen moeten worden om het voortbestaan van deze soorten te waarborgen. Deze soortbeschermingsplannen worden door diverse provincies gehanteerd voor het opstellen van compensatieverplichtingen.

Bijlage 5 Ontwerptekening van de nieuwbouwplannen

